

Războiul ignorantului cu arta AI

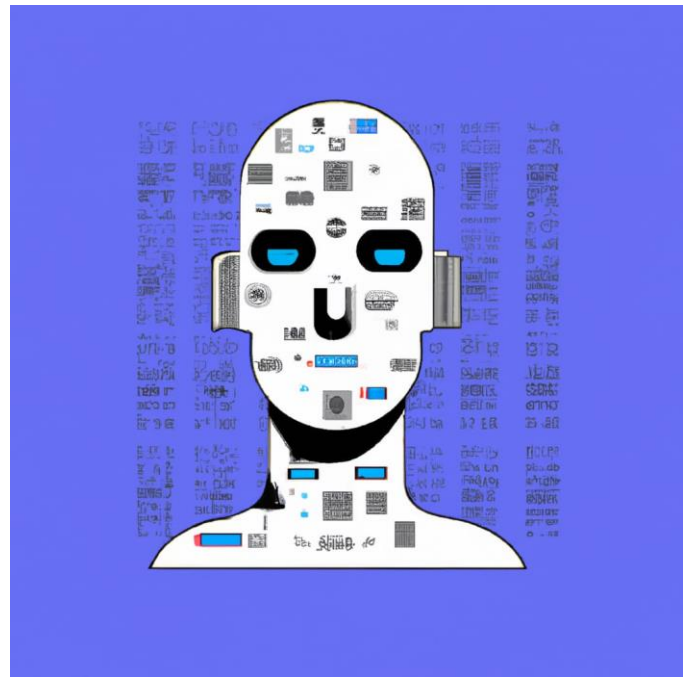
Kraftwerk (literar."power station") este o trupă germană formată în Düsseldorf în 1970 de Ralf Hütter și Florian Schneider. Considerați pe scară largă inovatori și pionieri ai muzicii electronice, Kraftwerk au fost printre primele trupe de succes care au popularizat acest gen. Grupul a început ca parte a scenei experimentale din Germania de Vest la începutul anilor 1970, înainte de a adopta pe deplin instrumentele electronice, inclusiv sintetizatoare, mașini - tobe și vocoders. Wolfgang Flür s-a alăturat trupei în 1974 și Karl Bartos în 1975, extinzând trupa la un cvartet.

Printre cele mai ingenioase momente din admirabila operă a celor de la Kraftwerk se numără faza din piesa "Pocket Calculator" din 1981, când o voce umană cântă cu auto contestare: "Apăsând o tastă specială / Cântă o mică melodie." Melodia urmează ca o confirmare. Geniul aici pare să se afle în onestitatea directă a cântărețului, recunoscând condiția contemporană a muzicii ca formă de artă care a fost în mare parte externată către mașini. Nu este vorba că trupa germană de muzică electronică a inventat tehnologia și nici că a fost prima care a folosit-o. Pur și simplu sunt printre primii care și-au dat seama cum să o ridice la conștiința de sine și să o preseze într-un gest de ironie oportună și de frumusețe potențial atemporală; adică să facă artă din ea.

Mica melodie în cauză este, bineînțeles, un pre-set. Secvența sa de note este planificată dinainte și, odată apăsată tasta, se poate conta pe faptul că mașina va face doar ceea ce a fost programată să facă. Melodia de la sine înțeles, nu este o fugă de Bach. Este simplă, naivă, oarecum stupidă; și în

contextul cântecului, este absolut convingătoare.

Mai multe condiții - tehnologice, culturale, istorice - au trebuit să se întrunească pentru ca acest interludiu melodic, cu introducerea sa verbală, să ajungă la ascultătorul critic ca o expresie de geniu. Toate aceste condiții ar putea fi citate ca răspuns la orice filifizon tentat să declare, despre apăsarea acelei taste speciale, că "și eu aș fi putut face asta". Cel mai simplu răspuns este: "Da, dar nu ai făcut-o".

Dar acest lucru este probabil prea succint pentru a-l învăța pe ignorant ceva nou despre cum funcționează arta. Va fi deosebit de important să sensibilizăm oamenii la logica și dinamica creației artistice pe măsură ce vom intra în noua eră a operelor de artă generate de inteligența artificială și vom fi bombardați cu noi imagini create de mașini în urma unei simple indicații verbale din partea unei ființe umane: DALL-E 2 este un exemplu grăitor. Printre alte perspective neplăcute pe care le deschide această nouă tehnologie, va trebui să ne pregătim pentru un nou val de declarații din partea

ignoranților.

În timp ce competența tehnică este inconfundabilă, geniul are un mod ciudat de a se încurca cu idioteția, motiv pentru care avem nevoie de critici care să ne ajute să facem diferența. Jimi Hendrix dându-și foc la chitară este un geniu; un puști din suburbie din 1967 care încearcă același lucru, în garajul părinților săi, este o idioteție. Contextul contează, iar în 1967, Hendrix era aproape în mod unic în poziția de a schimba lumea, cel puțin puțin, cu un gest care ar fi fost pur și simplu inutil dacă ar fi fost încercat de orice alt om în viață.

Frazele de succes pe care le asociem cu un anumit artist sau personaj sunt aproape întotdeauna banale în extremis, dar atunci când Jimmy Durante spune "Ha-cha-cha-cha" sau Jimmie Walker spune "Dyn-o-mite!", suntem martorii unui gest asemănător cu geniul, prin faptul că izvorăște din ingeniozitatea unică sau din aptitudinile naturale ale unui individ și se dovedește a fi în mare parte imposibil de învățat și complet netransferabil. Pot, desigur, să evoc "dinamita" ori de câte ori sunt entuziasmat de ceva, dar, în cel mai bun caz, voi părea perplex și, în cel mai rău caz, jalnic de imitativ. În schimb, când Jimmie Walker a spus-o, a devenit el însuși un fulger de lumină, o ruptură în așteptările noastre obișnuite despre lume. Sunt un critic și sunt aici pentru a vă spune că asta este genial.

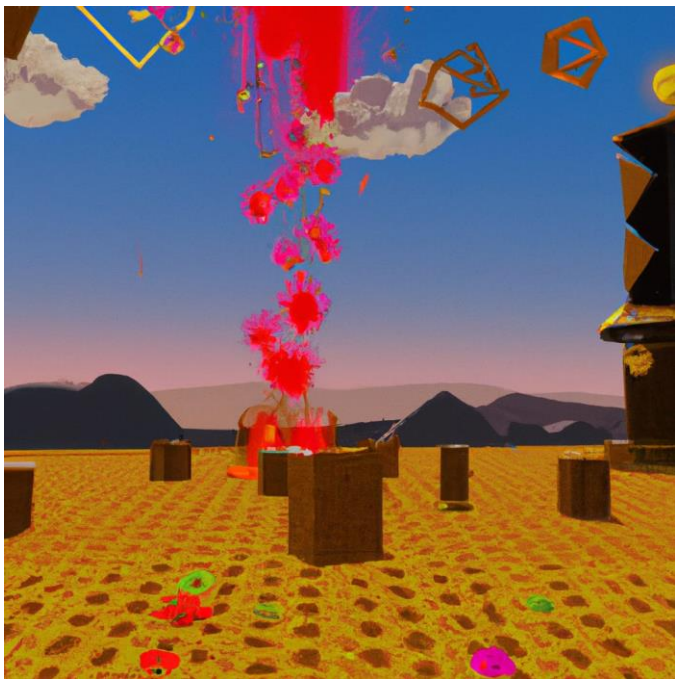
Spiritul, ca și idiosincrazia, este o specie a geniului. Odată, Winston Churchill a stat la o cină oficială, nemulțumit de mâncare și de serviciu. Când a sosit șampania, se spune că ar fi remarcat: "În sfârșit, ceva cald". Aș putea încerca aceeași frază într-un milion de contexte diferite și poate că unul sau două dintre acestea ar găsi că aterizează ca spirit; în marea majoritate a cazurilor ar fi un simplu o gafă, în câteva ar fi o descriere

exactă, literală și lipsită de haz a lucrului sau evenimentului din fața mea. Cu încă un milion de încercări, poate că ar apărea o ocazie în care replica s-ar apropia de calitatea pe care o avea în gura sa Churchill. Geniul, alături de verii săi mai mici, vreau să spun, este un lucru fluid și variabil. Dar un lucru pe care cu siguranță nu îl reprezintă competența tehnică.

Snobii se dau în vânt după pictura fotorealistă; ei își imaginează că aceasta este o dovadă a "progresului" în reprezentare de pe vremea măștrilor olandezi, deoarece liniile sale sunt mai clare, iar obiectele sale apar pe pânză ca fiind mai asemănătoare cu obiectele pe care le găsim în "lumea reală" (adică lumea mediată de fizica luminii și de fiziologia vederii, pe care în mod normal abia dacă o înțelegem sau la care nici măcar nu ne gândim, consideră în schimb că facilitățile simțului nostru vizual sunt rapoarte directe ale realității externe). Dar, bineînțeles, picturile fotorealiste se aseamănă de fapt cu fotografiile și, din acest punct de vedere, a învăța să pictezi lumea în mod fotorealist înseamnă să crezi picturi

asistate de o mașină, în care mașina este aparatul foto. Dacă David Hockney are dreptate, încă din Renaștere au fost utilizate un fel de camere de luat vederi, camere obscurae, pentru a ajuta la captarea imaginii pe pânză. Avem artă vizuală asistată de mașini de foarte mult timp, dar utilizarea mașinilor în munca artistică nu a fost niciodată necesară sau suficientă pentru crearea unor opere cu un merit estetic durabil.

S-ar putea ca acest lucru să se schimbe? Suntem în anul 2022 și există un nou lucru care circulă pe Twitter. Poți să dai click pe un link și să ajungi pe un site care te invită să încarci o fotografie cu tine, după care vei primi un "portret AI inversat" care îți explică, în limbaj, ce anume "vede" computerul

Nu sunt impresionat. Mi se pare că mașina caută doar ceva, orice, să spună. Este suficient de inteligentă pentru a ști că mulți oameni se entuziasmează când aud menționarea, orice menționare, a lui Christopher Walken; se lansează în imitații proaste și toată lumea adoră asta. Aduceți

numele lui împreună cu alte fraze fără sens și cu câteva descrieri de fapt goale ale fizionomiei mele și veți primi cu siguranță câteva răspunsuri. Acest mic fragment de limbaj este optimizat pentru viralitate, nu pentru a spune ceva adevărat. Este doar mai mult bullshit social-media; nu este artă.

O alta scenă din Kraftwerk

Suntem în 2030, după război, și mă aflu la un târg de artă AI din Vladivostok. E un tip, un artist nou și tare pe scenă, care face portrete personalizate ale vizitatorilor pe baza unei secvențe speciale de cuvinte cheie pe care le introduce în secret, pe baza citirii spontane a calităților noastre fizice, comportamentale și morale aparente. Aștept la coadă cu nerăbdare, iar când îmi vine rândul și portretul meu se încarcă în sfârșit pe "ecranele" mele retiniene, mă confrunt cu o imagine a mea care pare cumva deformată, perversă, oarecum bestială, și totuși, trebuie să recunosc, de asemenea, profund familiară și adevărată. Nu știu cum au reușit artistul și mașinăria sa să facă asta. Eu sunt impresionat. Tipul m-a prins.

Tasta specială a lui Kraftwerk, pre-setată nu putea face decât un singur lucru, iar aparatele de fotografiat, de asemenea, au fost în general limitate la înregistrarea a ceea ce se află în fața obiectivului lor, în conformitate cu parametrii mecanici, timpul de expunere și așa mai departe, stabiliți în prealabil de către fotograf. O trăsătură cu adevărat nouă a artei IA este că nu este așa. *Doi utilizatori diferiți pot introduce aceleași solicitări în același program în momente diferite și vor obține ca răspuns două imagini diferite.* Acest lucru plasează munca de creație colaborativă om-mașină oarecum mai aproape de activitatea ghicitoare turcești care obligă un iepure să adulmece una dintre cele câteva bucăți de hârtie împăturită care conțin, în scris, un indiciu

despre viitorul clientului. Un bun dresor va ști cum să își manipuleze iepurele pentru a da rezultate interesante, chiar dacă alegerea hârtiei depinde, în cele din urmă, de percepția insesizabilă a iepurelui asupra lumii.

Ghicitul nu este în mod obișnuit considerat artă, deși este recunoscut faptul că se bazează pe artificii și deși o mare parte din artă încorporează principii aleatorice care împărtășesc destul de mult din munca cititorului de frunze de ceai sau a turnătorului de pocnitori. Aranjamentul special al frunzelor de ceai este considerat în general mai degrabă informativ, cel puțin în mod imaginar, decât estetic, dar granița aici se schimbă ușor și, într-adevăr, am putea vedea categoria esteticului ca pe o varietate specială de informativitate, în care modelele sau reprezentările pe care le vedem ne spun ceva, chiar dacă nu putem spune cu precizie despre ce este vorba.

Arta IA se va suprapune, mai multor categorii diferite de activități umane - cascadoria inteligentă dependentă de tehnologie, gluma, ghicitul - și va continua să ne mulțumească și să ne dezamăgească în același mod în care o fac aceste alte activități. Pur și simplu, nu este o întrebare

semnificativă să ne întrebăm dacă orice rezultat al IA poate fi clasificat în mod corespunzător ca artă. Arta este artificiu plus, sperăm, un strop de geniu, sau ceva asemănător. Astfel de indicii pot străluci, așa cum am încercat să vă reamintesc, în cele mai improbabile, ba chiar în cele mai prostești locuri. Nu există, desigur, niciun motiv pentru care IA să nu fie, de asemenea, un astfel de loc.

Depinde numai de noi dacă vom consacra arta IA în cadrul societății noastre, acordându-i un loc în cadrul târgurilor de artă, acordând premii pentru ea și așa mai departe. Nu există nimic în legătură cu tehnologia în sine care să ne ghideze în a determina dacă "ar trebui" să facem acest lucru sau nu. Arta este ceea ce noi prețuim, ceea ce ne interesează și considerăm că merită să aspirăm la excelență; acesta este motivul pentru care unele activități sunt prezentate ca artă în unele culturi, dar nu și în altele - ceremonia ceaiului este artă în Japonia, dar dacă vă servesc în grabă o cană de Lipton, nu ofer o contribuție sărăcăcioasă la o formă de artă - vă ofer doar ceai.

Dincolo de întrebarea normativă dacă producția de inteligență artificială ar trebui să fie considerată artă în anumite

circumstanțe - o întrebare la care nu se poate răspunde - sunt încredător în prezicerea că vom avea artă de inteligență artificială. În această artă vor exista ocazional sclipiri de geniu, sau ceva asemănător, pe fondul general al unei supraproducții culturale de gunoi. Acesta a fost, de asemenea, echilibrul general de-a lungul istoriei fotografiei, televiziunii și cinematografului. Cea mai semnificativă schimbare odată cu ascensiunea IA vine odată cu renunțarea omului la controlul asupra parametrilor prestabiliți.

Dar acest lucru nu ne mută atât de mult pe un teritoriu neexplorat, ci pur și simplu asimilează arta IA cu alte forme de creativitate umană, cum ar fi divinația, care în trecut au folosit procese obiectiv aleatorii pentru a-și face determinările, dar au folosit adesea și animale. În multe privințe, ca și în cazul unui motor și al "cailor săi putere", pur și simplu găsim noi modalități de a transfera munca de la animale la mașini, ambele fiind entități care sunt suficient de asemănătoare cu noi pentru a lua decizii care vor semăna cu propriile noastre alegeri, dar suficient de diferite de noi pentru ca acceptarea lor să ni se pară "ciudate", ca acel moment potrivit pentru a spune "wow". Acel "wow" poate fi

interpretat ca o experiență estetică, cu un sprijin instituțional suficient

Nu aștept cu nerăbdare nimic din toate acestea. Voi rămâne cu tehnologiile mele de epocă, iar orientarea mea estetică va rămâne pentru totdeauna retrospectivă. Dar, chiar mai puțin decât noua eră a artei IA, aștept cu nerăbdare valul inevitabil de dezbateri reînnoite în jurul întrebării inepte și goale de a ști dacă această nouă varietate de activitate încorporată în cultură și dependentă de tehnologie ar trebui să conteze ca artă. Este ca și cum ai întreba dacă un hamburger poate fi considerat mic dejun. Nu există o ruptură ontologică între micul dejun și prânz; micul dejun este ceea ce spunem că este, iar dacă simțiți că hamburgerul de la ora 8 dimineața nu vă face plăcere, acest lucru vă spune ceva doar despre așteptările dumneavoastră, și nu despre lume.

În mod similar, nu există o diviziune ontologică care să separe operele de artă de "banal". Arta tinde să apară în locurile de valoare socială, de interes public. Dacă suntem de părere că arta IA este o idee proastă, atunci am putea încetini ascensiunea acesteia prin ancorarea grijii noastre în alte sfere ale vieții umane decât cele modelate de tehnologiile de ultimă oră. Dar, aproape sigur, acest lucru nu se va întâmpla.

AG cu Justin E. H. Smith

Ilustrații – Bruno, Night Café

Saga 2023